

Το παιδί στην τέχνη

Ρεύματα ζωγραφικής

Αναγεννησιακή Τέχνη

- 15ος αιώνας: Φλωρεντία.
- Θέματα: από τη Βίβλο, την Ελληνική και Ρωμαϊκή μυθολογία, την ιστορία, αλλά και τη σύγχρονη ζωή.
- Απελευθέρωση από τις προκαταλήψεις του Μεσαίωνα.
- Οι αρχαίες κλασικές τέχνες επανέρχονται αναμεμιγμένες με χριστιανικά στοιχεία.
- Λεπτομέρεια στο σχήμα και στο χρώμα
- Έμφαση στην προοπτική. Για πρώτη φορά το ανθρώπινο σώμα εκθειάζεται, τόσο στη ζωγραφική, όσο και στη γλυπτική.
- Κύριοι εκφραστές: *Botticelli, Michelangelo, Leonardo da Vinci, El Greco, Hieronymus Bosch, Jan van Eyck, Albrecht Dürer.*

Madonna and
Child with St.
John the Baptist,
c. 1470–1475,
[Louvre](#)

Μανιερισμός

- Τελευταία περίοδος της Αναγέννησης στην Ιταλία (από το 1520).
- Ο όρος προέρχεται από το λατινικό “*manierus*” που σημαίνει τρόπος.
- Απεικονίζουν υπερβολικά παραμορφωμένες φιγούρες, κυρίως μέσω της επιμήκυνσης των ανθρώπινων χαρακτηριστικών ή με τη χρήση εξεζητημένων στάσεων, προκειμένου να καλλιεργηθεί μία συναισθηματική ένταση.
- Κύριοι εκφραστές: *Parmigianino*, *Bronzino*, *Michelangelo*, *El Greco*.

“Η Ελεονώρα
του Τολέδο
με το γιο της”
Bronzino (1545)

Κλασικισμός

- Ξεκίνησε γύρω στα 1550 ως αντίδραση στον μανιερισμό.
- Θεωρεί ως ιδανικό την ελληνο-ρωμαϊκή αρχαιότητα.
- Η λογική κυριαρχεί πάνω στο συναίσθημα και τη φαντασία. Επιδιώκεται η τελειότητα, η αρμονία και η ισορροπία. Εκφράζει την επιστροφή στο ρετρό, προτείνοντας συγκροτημένη κίνηση, απαλές αντιθέσεις και αυστηρά περιγράμματα.
- Κύριοι εκφραστές: *Nicolas Poussin, Annibale Carracci, Claude Lorrain.*

Echo and
Narcissus.
Nicolas
Poussin 1630
Louvre
Museum. Paris

Μπαρόκ

- Αρχές 1600: Ρώμη.
- Ο όρος προέρχεται πιθανώς από την πορτογαλική λέξη “barocco” (= ακανόνιστο μαργαριτάρι) και δηλώνει την έννοια του ασυνήθιστου σχήματος.
- Επιδιώκει να θαμπώσει με τον όγκο, τα πολύπλοκα σχέδια και τη φορτική πολυτέλεια της διακόσμησης, το στήσιμο του έργου και το θεατρικό ύφος.
- Στήριξη της καθολικής εκκλησίας, η οποία χρησιμοποίησε την τεχνοτροπία του και το δραματικό του ύφος για την αναπαράσταση πολλών θρησκευτικών θεμάτων που προκαλούσαν τη συναισθηματική συμμετοχή του θεατή.
- Η αριστοκρατία της εποχής ευνοήθηκε από το επιβλητικό ύφος του μπαρόκ για την κατασκευή ανάλογων κτιρίων που ενίσχυαν το κύρος της.
- Από τα κυριότερα χαρακτηριστικά του ρεύματος αυτού είναι η εκμετάλλευση του φωτός και η δημιουργία έντονων αντιθέσεων μέσω έντονων φωτοσκιάσεων.
- Κύριοι εκφραστές: *Rubens, Anton van Dyck, Caravaggio, Velázquez, Rembrandt, Pietro da Cortona.*

“Πορτραίτο
Κοριτσιού”
Rubens
(1618)

Ροκοκό

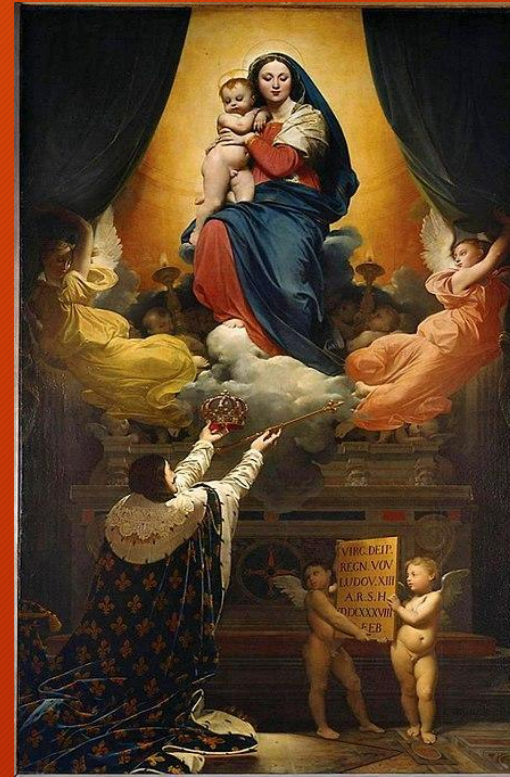
- Γαλλία αρχές 1700.
- Ο όρος προέρχεται από τη γαλλική λέξη "rocaille"(= όστρακο).
- Τα έργα αποτυπώνουν τις ευχάριστες καθημερινές σκηνές, με ειδυλλιακά τοπία και πρόσωπα από την αριστοκρατία σε διάφορες ασχολίες.
- Τα χρώματα είναι απαλά με τόνους παστέλ, χωρίς βαθιές φωτοσκιάσεις. Προσδίδουν στα έργα έναν τόνο χαριτωμένο.
- Η ζωγραφική πορτραίτων ήταν πολύ διαδεδομένη αυτή την εποχή.
- Κύριοι εκφραστές: *Jean-Antoine Watteau, Boucher, Canaletto, Hogarth, Fragonard.*

Jean-Honoré
Fragonard's
"Young Girl
Reading"

Νεοκλασικισμός

- Γεννήθηκε ως αντίδραση στο μπαρόκ και στο ροκοκό, στα 1760, στη Ρώμη.
- Υπεροχή του σχήματος αντί του χρώματος, κλειστά περιγράμματα, ευδιάκριτο σχέδιο και αποφυγή των βίαιων χρωματικών αντιθέσεων.
- Πίνακες αυστηρών και συντηρητικών κανόνων και αναλογιών.
- Τα θέματα είναι παρμένα κυρίως από την αρχαία Ρώμη και την Ελλάδα, με εξιδανίκευση του γυμνού ανθρώπινου σώματος.
- Απόπειρα επιστροφής στην αρχαιότητα.
- Κύριοι εκφραστές: *Anton Raphael Mengs, Jacques-Louis David, Ingres*.

The Vow of Louis XIII is an 1824 oil painting on canvas by the French Neoclassical artist Jean-Auguste-Dominique Ingres, now in Montauban Cathedral.

Ρομαντισμός

- Γερμανία γύρω στο 1800.
- Πλούσια χρώματα, αντιθετικά και αδρές πινελιές που δεν ακολουθούν πιστά τα περιγράμματα. Αυτή η ελευθερία, σε συνδυασμό με τα γεμάτα κίνηση θέματα, προκαλούν στον θεατή θετικά συναισθήματα.
- Θέματα από τη σύγχρονη εποχή και το περιβάλλον με αγάπη για τα εξωτικά θέματα και για τους αγώνες των λαών για την ελευθερία.
- Κύριοι εκφραστές: *Goya, Delacroix, Turner, David, Friedrich, Théodore Gericault*.

The Stages
of Life
Caspar
David
Friedrich

Ρεαλισμός

- Γαλλία γύρω στα 1840.
- Είναι η ζωγραφική της πραγματικότητας.
- Παρουσιάζεται το θέμα όπως πραγματικά είναι χωρίς ωραιόποιηση.
- Δίνουν θέση πρωταγωνιστή και στα κατώτερα κοινωνικά στρώματα, εμφανίζοντας με ειλικρίνεια τη σκληρή καθημερινότητά τους.
- Όμορφες φωτοσκιάσεις, ζωντανά χρώματα απλωμένα με αδρές πινελιές, πράγματα, ζώα και άνθρωποι ρεαλιστικά αποτυπωμένα.
- Σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη του ρεαλισμού είχε και η εφεύρεση της φωτογραφικής μηχανής.
- Κύριοι εκφραστές: *Gustave Courbet, Édouard Manet, Edgar Degas, Daumier, Millet.*

The Bellelli
Family
Edgar Degas

Νατουραλισμός

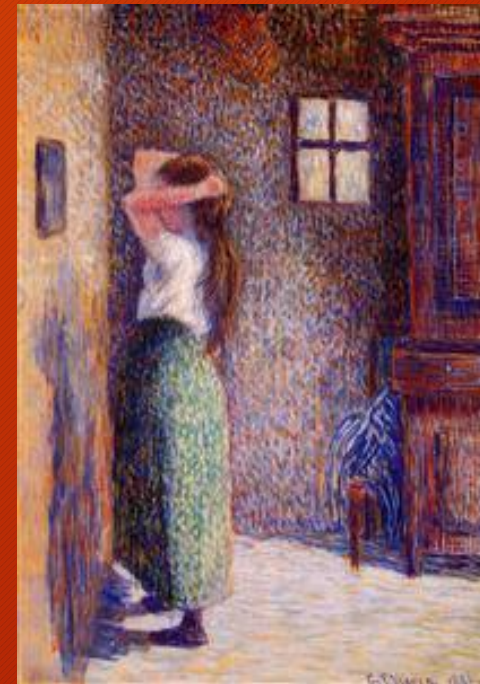
- Γαλλία γύρω στα 1860 από μια ομάδα ζωγράφων, της σχολής της Μπαρμπιζόν, που προσπαθούσαν να έρθουν πιο κοντά με τη φύση.
- Ο όρος προέρχεται από τη λατινική λέξη "natura" (=η φύση).
- Ένα είδος ρεαλιστικής ζωγραφικής. Οι νατουραλιστές ζωγραφίζουν κυρίως τοπία αλλά και ανθρώπους ψυχρά, αμέτοχα. Καταγράφει τα πράγματα πιστά, με συνθέσεις και χρωματικούς τόνους καλοδουλεμένους.
- Κύριοι εκφραστές: *Théodore Rousseau, Camille Corot*.

Λιβάδι με
δέντρα”
Corot (1870)

Ιμπρεσιονισμός

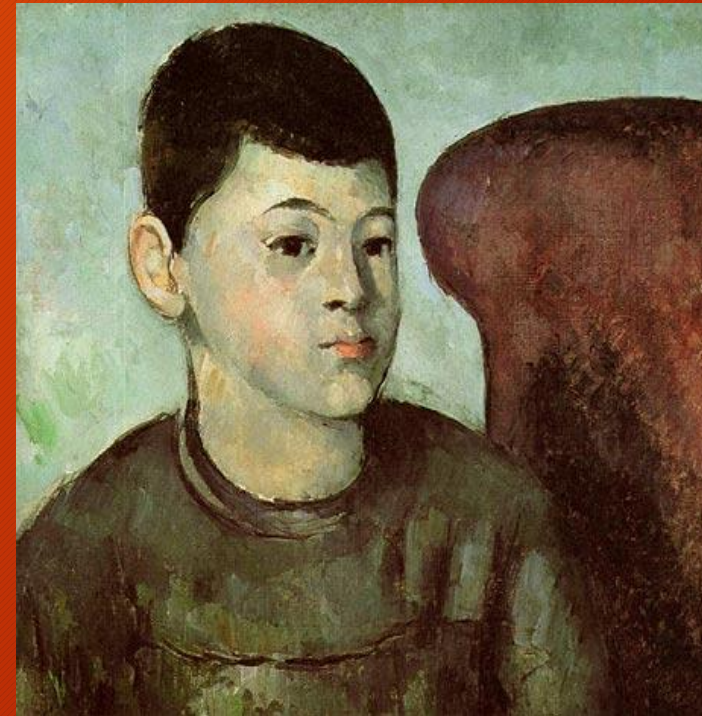
- 1870: Γαλλία
- Προέρχεται από τη λέξη "Impressionism" (= εντύπωση).
- Μετάβαση από το αντικειμενικό στο υποκειμενικό. Ο καλλιτέχνης αποτυπώνει υποκειμενικά το θέμα, σύμφωνα με την εντύπωση που του προκαλεί εκείνη τη στιγμή.
- Κύρια χαρακτηριστικά: τα ζωντανά χρώματα (χρήση των βασικών χρωμάτων), έμφαση στην αναπαράσταση του φωτός, μικρές και εμφανείς πινελιές, σπάνια χρήση του μαύρου χρώματος
- Για πρώτη φορά η ζωγραφική σε ανοιχτούς χώρους (en plein air).
- Κύριοι εκφραστές: *Corot, Monet, Sisley, Renoir, Pissarro, Hokusai, Gustave Caillebotte, Toulouse-Lautrec.*

Young Peasant
at Her Toilette
Camille
Pissarro
1888

Μετα-ιμπρεσιονιστές

- Αποτελείται από διάφορα καλλιτεχνικά ρεύματα που ξεκίνησαν γύρω στα 1880 (επέκταση του ιμπρεσιονισμού).
- Διατηρούν τα χαρακτηριστικά του ιμπρεσιονισμού, αλλά προσδίδουν μεγαλύτερο συναισθηματισμό στα έργα τους.
- Δεν είναι μια ομάδα με κοινά χαρακτηριστικά. Εμφανίζονται μεμονωμένοι καλλιτέχνες με δικό τους στυλ ζωγραφικής:
- **Paul Cézanne** : απόδοση της ουσίας των πραγμάτων μέσα από την έρευνα και την ενδελεχή παρατήρηση της φύσης.
- **Paul Gauguin** : δημιούργησε δικό του στυλ, τον Κλουαζονισμό ζωγραφίζοντας στα νησιά του Ειρηνικού, με τη χαρακτηριστική επιπεδοποίηση του χώρου και τα πλακάτα αντιθετικά του χρώματα που περικλείονται με χοντρές γραμμές.
- **Vincent van Gogh** : ανακαλύπτει ένα δικό του τρόπο έκφρασης, ένα είδος εξπρεσιονισμού με τον οποίο ολόκληρα χρώματα τοποθετούνται στον καμβά με γοργές κυματιστές πινελιές.

Portrait of Paul Cézanne, the Artist's Son, c.1883/85 [Paul Cézanne](#) (1839-1906) Musée de l'Orangerie Paris France

Ντιβιζιονισμός ή Πουαντιγισμός

- Γύρω στα 1885: Γαλλία.
- Ο ζωγράφος **Seurat** θέλησε να μελετήσει το χρώμα και εφαρμόσει επιστημονικά τον ιμπρεσιονισμό. Μικρές κουκίδες καθαρού χρώματος αναμειγνύονται για να δώσουν ένα συγκεκριμένο χρώμα, π.χ. κουκίδες κίτρινου και μπλε δίνουν πράσινο χρώμα.
- Κύριοι εκφραστές: *Georges Seurat, Paul Signac.*

“Κυριακή
απόγευμα στο
νησί Grande
Jatte”
Seurat (1886

Συμβολισμός

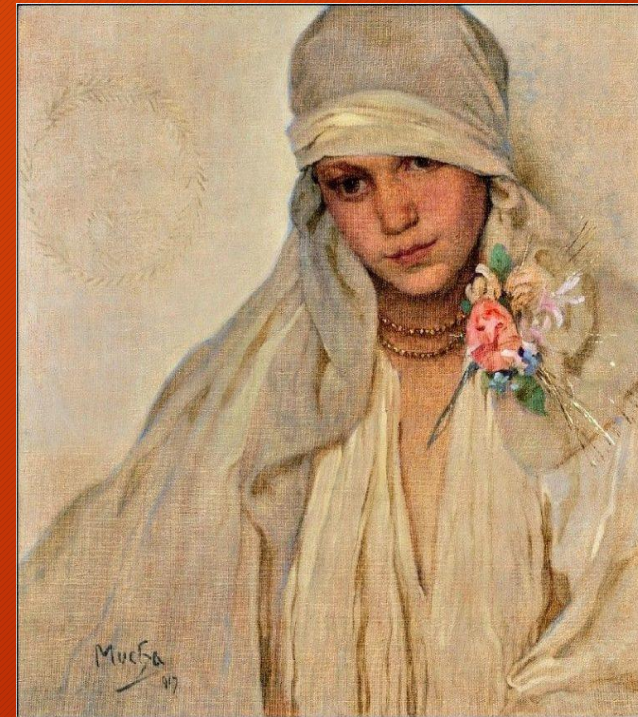
- Εμφανίστηκε γύρω στα 1885
- Κυριαρχεί η σύνθεση και η προσπάθεια της έκφρασης ιδεών μέσω σχημάτων. Μέσα από τα μάτια της ψυχής και της φαντασίας ζωγραφίζουν θέματα με συμβατικό χαρακτήρα.
- Κύριοι εκφραστές: *Gustave Moreau, Puvis de Chavannes, Klimt, Giorgio de Chirico.*

Pierre Puvis de Chavannes (1824–1898), *Charity* (1887), Musée d'Orsay, Paris.

Αρ Νουβώ

- Γύρω στα 1890.
- Το κίνημα προέρχεται από το γαλλικό "Art Nouveau", που σημαίνει "Νέα Τέχνη".
- Χαρακτηριστικό γνώρισμα είναι η επιτήδευση της μορφής. Οι καλλιτέχνες χρησιμοποιούν συχνά διακοσμητικά σχήματα, μοτίβα λουλουδιών, αραβικά και γραμμικά ελικοειδή σχήματα.
- Σημαντικός καλλιτέχνης είναι ο Καταλανός αρχιτέκτονας Antonio Gaudí.
- Κύριοι εκφραστές: *Alfons Mucha*, *Gustav Klimt*.

The Bride,
Alfons Mucha

Εξπρεσιονισμός

- Αναπτύχθηκε το 1900.
- Προέρχεται από τον λατινικό όρο "expressio" που σημαίνει "έκφραση".
- Οι εξπρεσιονιστές ζωγράφοι απομακρύνονται από την απεικόνιση της πραγματικότητας και ασχολούνται με την έκφραση της σκέψης και των συναισθημάτων. Η τέχνη εκφράζει τις εσωτερικές αναζητήσεις και τις ψυχικές αγωνίες των καλλιτεχνών μέσα από έντονα χρώματα, επιθετικές φόρμες, περίπλοκες συνθέσεις και την παραμόρφωση του ανθρώπινου σώματος και του προσώπου.
- Κύριους εκφραστές: *Wassily Kandinsky, Edvard Munch, Kirchner, Georges Rouault.*

Girls on the
Bridge, 1899
by Edvard
Munch

Φωβισμός

- Εμφανίστηκε γύρω στο 1905 στη Γαλλία και είχε πολύ μικρή διάρκεια ζωής.
- Προέρχεται από τη γαλλική λέξη “faune” που σημαίνει αγρίμι.
- Τα έργα χαρακτηρίζονται από την απλότητα στις μορφές και στα έντονα χρώματα που απλώνονται πλακάτα, με ελεύθερη πινελιά στον καμβά. Συνθέσεις συχνά με έντονα περιγράμματα και έλλειψη προοπτικής.
- Κύριοι εκφραστές: *Matisse, Derain.*

Music – Henri
Matisse

Κυβισμός

- Αναπτύχθηκε λίγο πριν το 1910 στο Παρίσι.
- Οι ζωγράφοι αποτυπώνουν απόψεις του θέματος από διαφορετικές γωνίες, με διαιρέσεις και επανασυνθέσεις αντικειμένων σε πιο αφηρημένες μορφές.
- Κύριοι εκφραστές: *Georges Braque*, *Pablo Picasso*.

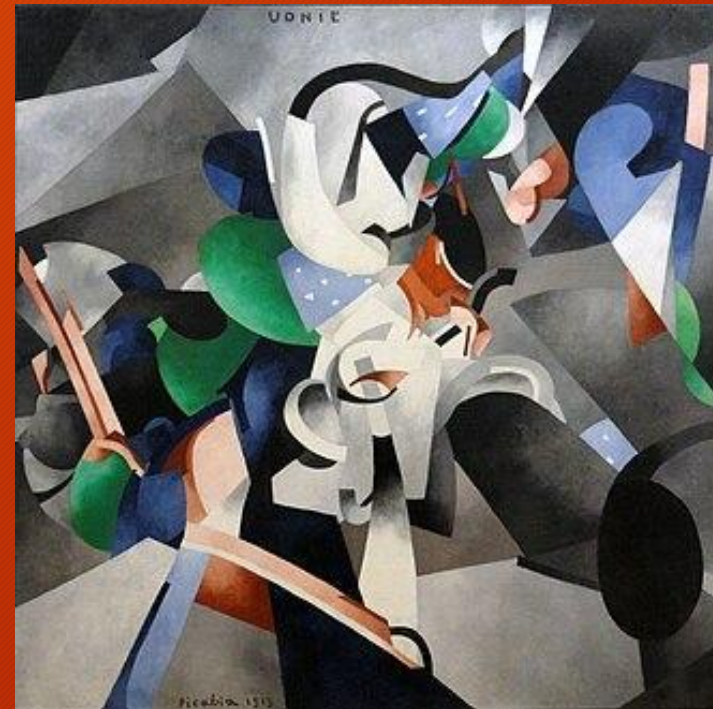
Η Μαγα με την
κούκλα,
Πάμπλο Πικάσο

Πάμπλο Πικάσο, *Ο Πάολο με το γαϊδουράκι*

Ντανταϊσμός

- Εμφανίστηκε κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, γύρω στα 1915, στην Ελβετία.
- Εκφράζει το παράλογο, το φανταστικό, την επίθεσή εναντίον κάθε κατεστημένου της εποχής.
- Έμπνευσή τους οι μηχανές - οι ανθρώπινες φιγούρες θύμιζαν ρομπότ. Επέλεξαν στην τύχη σχήματα και εικόνες, καθώς και διάφορα υλικά, δημιουργώντας εφήμερα έργα που συνδύαζαν τη γλυπτική με τη ζωγραφική.
- Οι ζωγράφοι προσπαθούσαν να περάσουν μηδενιστικές φιλοσοφικές τάσεις. Μεταξύ των άλλων ήταν και μια διαμαρτυρία ενάντια στη βαρβαρότητα του πολέμου.
- Κύριοι εκφραστές: *Francis Picabia, Marcel Janco, Jean Arp, Hans Richter, Marcel Duchamp.*

Francis Picabia, 1913, *Udnie* (*Young American Girl, The Dance*), [Musée National d'Art Moderne, Centre Georges Pompidou, Paris](#)

Υπερρεαλισμός ή Σουρεαλισμός

- Γεννήθηκε γύρω στο 1920 στο Παρίσι ως αντίδραση στην καταστροφικότητα του Ντανταϊσμού.
- Ευρύτερο καλλιτεχνικό και πολιτικό ρεύμα, σαν επαναστατικό κίνημα.
- Αναθεώρηση των αξιών της ανθρώπινης ζωής με ιδρυτή τον ποιητή **André Breton**. Ονειρικές καταστάσεις ζωγραφισμένες με συμβατικό τρόπο. Πραγματικά και ρεαλιστικά στοιχεία συνυπάρχουν σε συνθέσεις που είναι πέρα από τη λογική και τη φαντασία.
- Κύριοι εκφραστές: *Giorgio de Chirico, Salvador Dalí, Joan Miró*.

Το καρναβάλι
του Αρλεκίνου
του Μιρό.

Μπαουχάους

- Γύρω στα 1925 στο Βερολίνο.
- Η λέξη προέρχεται από τη γερμανική λέξη "Bauhaus" που σημαίνει "σπίτι του αρχιτέκτονα".
- Το ύφος επέδρασε καταλυτικά στην εξέλιξη της σύγχρονης τέχνης, ειδικότερα στους τομείς της αρχιτεκτονικής και του βιομηχανικού σχεδιασμού.
- Βασικά χαρακτηριστικά: η απλότητα, με ιδιαίτερη έμφαση στις γεωμετρικές φόρμες και στο χρώμα.
- Η σχολή αξιοποίησε την ανθρώπινη ατομική προσπάθεια στα πλαίσια μιας βιομηχανικής παραγωγής που στο παρελθόν ήταν απόλυτα τυποποιημένη.
- Κύριοι εκφραστές: *Paul Klee, Wassily Kandinsky.*

"Senecio"
Paul Klee
(1922)

Αφηρημένος Εξπρεσιονισμός

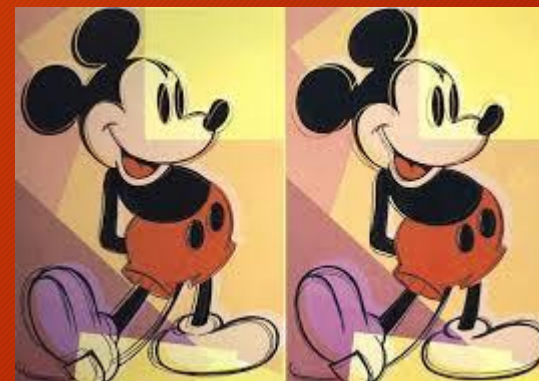
- Καλλιτεχνικό ρεύμα που γεννήθηκε στη Νέα Υόρκη γύρω στα 1940.
- Τα έργα χαρακτηρίζονται από την απόλυτη ελευθερία τόσο στο χρώμα, όσο στη θεματολογία, στις μορφές και στα σχήματα.
- Κύριοι εκφραστές: *Paul Jackson Pollock*, *Mark Rothko*, *Willem de Kooning*.

Entrance to
Subway, 1938
- Mark Rothko

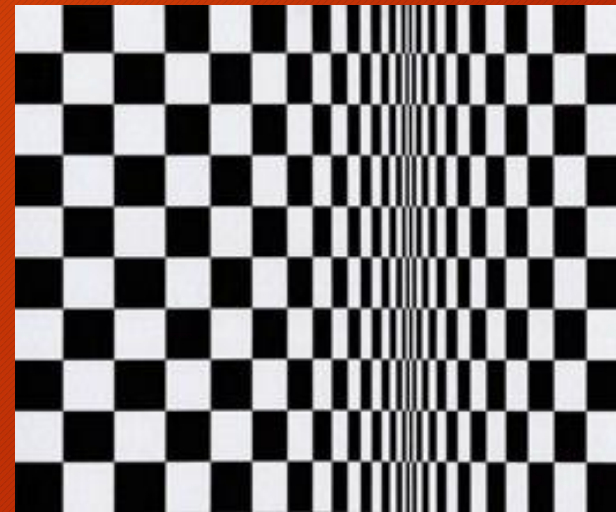
Ποπ Αρτ

- Γύρω στα 1950, ως αντίδραση στο αυστηρό κίνημα του εξπρεσιονισμού.
- Γνωρίζει άνθηση μαζί με την έξαρση της ποπ μουσικής. Τα έργα δανείζονται θέματα από κόμικς και διαφημίσεις, συνοδευόμενα από αυθορμητισμό και ανάλαφρη διάθεση.
- Κύριοι εκφραστές: *Andy Warhol*.

Οπ Αρτ

- Εμφανίστηκε γύρω στα 1960.
- Ο όρος προέρχεται από το "Optical Art" και σκοπός της είναι η πρόκληση του θεατή μέσω φαινομένων οπτικής απάτης και οπτικών ψευδαισθήσεων.
- Κύριοι εκφραστές: *Bridget Riley, Victor Vasarely, M. C. Escher.*

"Movement in
Squares"
Riley (1961)

Πηγή

<http://www.zografiki.gr/content/%CF%84%CE%B1-%CF%81%CE%B5%CF%8D%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B6%CF%89%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82>

ΓΕΛ ΑΥΛΩΝΑΡΙΟΥ